

vergadering **C14 – ECO3**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Economisch
Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid,
Werk en Sociale Economie

van 6 oktober 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Lode Vereeck tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het opgerichte fonds voor investeringen in spin-offs van de Strategische Onderzoekscentra - 2632 (2010-2011)	3
Vraag om uitleg van de heer Robrecht Bothuyne tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het Vlaamse innovatiesamenwerkingsverband ‘Generaties’ - 2837 (2010-2011)	9
Vraag om uitleg van de heer Robrecht Bothuyne tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over risicokapitaal-financiering - 48 (2011-2012)	12
Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de invulling van het actieplan exacte wetenschappen en techniek - 2865 (2010-2011)	16

■

Voorzitter: mevrouw Patricia Ceysens

Vraag om uitleg van de heer Lode Vereeck tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het opgerichte fonds voor investeringen in spin-offs van de Strategische Onderzoekscentra - 2632 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Minister, bij de initiële begroting 2011 werd 310 miljoen euro in de begroting ingeschreven voor participaties, zogenaamde ESR-neutrale kredieten. Daarvan was 10 miljoen euro bedoeld voor een fonds dat zal investeren in spin-offs van de Strategische Onderzoekscentra (SOC's), de VITO (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek), het IMEC (Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum), het IBBT (Interdisciplinair Instituut voor Breedbandtechnologie) en het VIB (Vlaams Instituut voor Biotechnologie).

U hebt dat zeer omstandig toegelicht in uw beleidsbrief van dit jaar. Zo staat op bladzijde 18: “De SOC's spelen een belangrijke rol in de transformatie van de Vlaamse economie door hun interactie met het Vlaamse bedrijfsleven, en door het vermarkten van hun kennis via de medeoprichting van nieuwe bedrijven. Zij investeren tot op heden uit hun werkingsmiddelen in het kapitaal van spin-offs die gecreëerd worden uit het onderzoek dat binnen hun instelling is uitgevoerd. Om deze werkingsmiddelen optimaal te kunnen inzetten waarvoor ze in essentie moeten dienen, namelijk het financieren van hun werking, is het voorstel een fonds op te richten met een startkapitaal van 10 miljoen euro dat investeert in de spin-offs van deze instellingen.”

Als ik me niet vergis, krijgt het fonds de naam SOFI. We zullen voortaan dan ook spreken over het SOFI-fonds.

Ik wil er ook even op wijzen dat in die dotatie aan de SOC's al een deeltje zat aan investeringsmiddelen voor die spin-offs.

Ik lees verder uit de beleidsbrief: “Gelet op de gespecialiseerde kennis in hun respectieve onderzoeks domeinen zouden de SOC's deze investeringen kunnen aansturen. Ze zouden nauw betrokken worden in de werking van het fonds en mee kunnen genieten van de valorisaties volgens nader te bepalen modaliteiten. Het beheer van het fonds zal in samenhang met de werking van Vinnof” – het Vlaams Innovatiefonds – “nader uitgewerkt worden in een optiek van optimalisatie van het geheel van de ingezette middelen. Deze aanpak moet eveneens toelaten om specifieke kennis inzake structurering en beheer van spin-offs op gewestniveau te organiseren met evidente schaalvoordelen als gevolg.”

De Vlaamse Regering hechtte op 1 juni 2011 de goedkeuring aan uw voorstel tot creatie van het SOFI-fonds.

De SOC's worden gefinancierd met een basisdotatie uit de Vlaamse uitgavenbegroting. Zij werden de afgelopen twee jaar ook geconfronteerd met besparingen. De inhaaloperatie die u hebt ingezet met de begrotingscontrole van 2011 heeft die besparingen tenietgedaan. We zitten nog altijd niet op de koers die aanvankelijk was ingezet. Meerderheid en oppositie zullen altijd van mening blijven verschillen over de vraag of we onderzoek en ontwikkeling buiten de kaasschaafmethode hadden moeten houden. In het buitenland is dat wel gebeurd. In Vlaanderen heeft men ervoor gekozen om iedereen door die kaasschaaf te halen. Dat is een element van politieke prioriteiten leggen.

Die besparingen zijn voor een groot deel teruggedraaid. Het IMEC krijgt 3,1 miljoen euro, het VIB krijgt 3,1 miljoen euro.

Er is een zeer kritische analyse geweest van de Inspectie van Financiën. Daarin staat onder andere dat de middelen die eigenlijk al in de basisdotatie zitten ten behoeve van de creatie van die spin-offs, er dan maar uit moeten worden gehaald. Dat deel van de kritiek van de

Inspectie van Financiën volg ik niet. Ik volg uw basisstrategie waarin u zegt dat u zult zorgen voor een aparte financiering, een apart fonds zodat die werkmiddelen effectief voor werkmiddelen kunnen worden ingezet. Die logica onderschrijft mijn fractie volledig. We vragen ons wel af waarom er een nieuw vehikel moet komen met een nieuw managementcomité en een nieuw investeringscomité. Eigenlijk zou Vinnof die taken kunnen overnemen. Vinnof investeert al in de spin-offs van de SOC's.

Minister, op basis van welke elementen acht u de oprichting van een nieuw fonds beleidsmatig nodig? Wat is volgens u de meerwaarde van een bijkomend fonds voor de investeringen in spin-offs van de strategische onderzoekscentra? Kunt u de modaliteiten van het fonds toelichten? Wat is de stand van zaken in dit dossier? Welke stappen zijn al gezet? Wanneer beoogt u de operationalisering van het fonds?

In advies 148 stelt de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie voor om de middelen van het fonds tevens ter beschikking te stellen van de spin-offs van bijvoorbeeld universiteiten, die ook een spin-offbeleid voeren en die vaak zeer nauw verweven zijn met de SOC's. Hoe evalueert u dit voorstel van de VRWI?

Noch het managementcomité, noch het investeringscomité heeft rechtspersoonlijkheid. U gaf aan dat tussen deze comités en het Vlaamse Gewest afspraken zullen worden gemaakt over hun werking. Kunt u deze afspraken toelichten?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

De heer Matthias Diependaele: Voorzitter, minister, de analyse is een beetje dezelfde. De Europese Commissie en dergelijke hebben altijd al gezegd dat Vlaanderen heel goed is in uitvinden, maar dat de valorisatie een beetje achterwege blijft. Dit instrument kan inderdaad schitterend zijn om in te zetten op die valorisatie. We zijn goed in het uitvinden, maar we falen soms inzake het vermarkten, inzake de kassa op het einde. In die zin is het zeker een goed instrument waardoor de SOC's sneller naar de markt kunnen gaan. Het is goed dat in geld wordt voorzien, zodat de werkmiddelen van de SOC's naar de SOC's zelf gaan, maar dan wel onder voorwaarde dat het nog altijd de SOC's moeten zijn die beslissen, want zij weten het beste waarvoor de spin-offs worden opgericht. Die voorwaarde werd behouden, en dat is heel belangrijk, want het is niet aan de Vlaamse overheid om te beslissen waarmee we naar de markt gaan, de SOC's zijn daar het beste voor geplaatst.

Toen ik deze vraag gisteren aan het voorbereiden was, kwam iets me een beetje eigenaardig over. U weet dat we altijd al veel belang hebben gehecht aan het rapport-Soete. Er worden nu inderdaad weer enkele nieuwe zaken opgericht. Waarom kan dit niet ondergebracht worden, bijvoorbeeld via een kapitaalsverhoging, bij de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen? De PMV doet de praktische uitwerking al. Dat heb ik gelezen in uw persmededeling die ik gisteren heb gevonden op de website. Ik neem aan dat het daar perfect onder kan vallen. Nu wordt ervoor gekozen om dat niet te doen. Het zal dus eerder afhangen van het Vlaamse Gewest zelf. Het risico bestaat dat dit door Europa niet als een participatie zal worden beschouwd, maar als de Vlaamse overheid die zelf participeert in bedrijven. Het lijkt me dus beter om dit bij de PMV onder te brengen zodat kan worden uitgesloten dat Europa dit anders beoordeelt. Dit zou een beetje verduidelijkt moeten worden.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, minister, ik hoor iedereen hier voortdurend pleiten voor valorisatie, dat is dus een belangrijk issue. De centen die we erin steken, moeten zo efficiënt mogelijk worden aangewend. Uiteraard moet het de betrachting zijn om wat wordt ingezet, zo weinig mogelijk in overhead te steken. Breng het dus onder waar de overhead zit en waar de knowhow zit om met dat soort projecten om te gaan.

Er was ook een opmerking van de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI) om er nu ook de universiteiten bij te betrekken. Ik laat dit in het midden, maar ik vermoed dat de

universiteiten hun eigen financieringskanaal hebben. Dat zou ook betekenen dat de middelen die we inzetten voor de SOC's, gewoon verwateren. Als dezelfde koek moet worden gedeeld met een aantal extra spelers, dan krijgt iedereen een kleinere brok.

Mijnheer Diependaele, we hebben al een aantal keren van gedachten gewisseld over de opmerking die u maakte. Ik wil niet aan exegese van het rapport-Soete doen, want op den duur begint het te lijken op het orakel van Delfi: iemand die een aantal dingen uitkraamde waarin iedereen achteraf zijn eigen waarheid vond, en die waarheden konden perfect tegengesteld zijn aan elkaar. Het rapport-Soete zegt uitdrukkelijk niet dat niemand nieuwe initiatieven mag nemen. Het zegt wel dat ons innovatielandschap volledig, maar complex is en dat het niet nog complexer moet worden gemaakt. Ik zie in dit project echter geen aanzet om een nieuwe overhead te creëren noch om een nieuwe instelling te creëren. Het gaat om bestaande instellingen, en om de SOC's te groeperen en om alles eenduidig te maken. Het lijkt me voor de SOC's makkelijker te gaan worden om spin-offs te maken. Dat lijkt me op geen enkele wijze in tegenstelling te zijn met het rapport-Soete, eerder integendeel.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, minister, ik meen dat we ondertussen wel weten waarom dit wordt opgericht, wat de voordelen ervan zijn. De ESR-neutraliteit is daar natuurlijk een heel belangrijk element in. Ik ben er daarom nogal gerust in, mijnheer Diependaele, dat het in orde is om duidelijk te werken via die participaties, omdat het op die manier ESR-neutraal wordt gehouden.

Ik heb nog twee vraagjes. De investeringsbeslissing wordt genomen in een comité van zes. Er zitten vier vertegenwoordigers van de SOC's in dat comité en twee externe mensen. In welke mate zal dat objectief zijn? De projecten worden voorgesteld vanuit de SOC's. Er moet dus goed over worden gewaakt dat alle projecten op een objectieve manier worden beoordeeld en geëvalueerd. Hoe ziet u dat?

Kunt u ons wat meer duiding geven bij de criteria? Hoe vult u die in? Welke zijn de belangrijkste?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, dames en heren, u hebt eigenlijk al een aantal zaken verduidelijkt aan elkaar. Ik wil heel duidelijk stellen dat SOFI, het Spin-Off FinancieringsInstrument, is gegroeid vanuit de behoefte om meer te vermarkten. De SOC's moeten daarbij de kennis bezitten om in te schatten welke innovaties een marktpotentieel hebben. Zij beschikten niet altijd over middelen om die spin-off te creëren, en konden ook niet terecht op de privékapitaalmarkt om dat eerste luik van risicokapitaal te verwerven.

Er zijn verschillende redenen waarom de bestaande systemen niet goed werkten. Wat de kapitaalmarkt betreft, is het duidelijk: de risico's zijn groot. Dikwijls is het ook zo dat men eigenlijk een gespecialiseerde kennis moet bezitten om te kunnen inschatten of dergelijk dossier een meerwaarde kan opleveren. Dat was niet altijd het geval. Het gebeurde dan dat de SOC's zelf met eigen werkingsmiddelen de eerste investeringen verrichtten. Dat was goed, maar ook jammer, want wij proberen natuurlijk ons ESR-saldo te beheersen. De Vlaamse Regering was daarom van oordeel dat er ESR-neutrale middelen voor spin-offs ter beschikking zouden moeten komen. Dat zou de SOC's toestaan om hun werkingsmiddelen helemaal te gebruiken voor wetenschappelijk onderzoek. Dat is dus een win-winsituatie.

Wij kiezen ervoor om geen nieuwe entiteit, met personeel, op te richten. Het gaat om een subrekening van het rollend fonds van de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV). Er is wel afgesproken wie over de besteding beslist. Die investeringen, in het kader van het SOFI, gebeuren voor rekening van het Vlaamse Gewest. De vier SOC's zijn, ook op hun vraag, daarbij betrokken. Dat is in het begin erg belangrijk, wanneer de rol van het onderzoek erg

groot is. Zij kunnen op dat moment het best het marktpotentieel inschatten. Nadien is er andere, ook financiële kennis belangrijker.

Er is op de begroting 2011 10 miljoen euro opzijgezet voor de versterking van het creëren van spin-offs. Zo moet het maatschappelijk rendement van onze investeringen in O&O toenemen. Een ander voordeel van deze aanpak via het SOC-fonds is wel dat de SOC's nogal verschillen wat betreft maturiteit. De SOC's vragen daarom dat zij een platform krijgen waar zij hun kennis kunnen uitwisselen. Daar kan het gaan over de redactie van een businessplan, de opbouw van de financiële deals en de opmaak van juridische documentatie.

Wij zeiden ook dat de kennis over de financiële structuur vooral van PMV moet komen. PMV krijg dus een begeleidende rol. PMV neemt ook een stukje het beheer voor zijn rekening. Dat zorgt voor een goede match van de kennis van de SOC's, de kennis van PMV en de kennis van de spin-offs. SOFI biedt ook garanties dat de spin-offs aan een aantal criteria inzake het businessplan en de juridische documentatie voldoen vooraleer wordt beslist te investeren. Zoals een normale 'venture capital'-investeerder wordt het dossier bekeken. Het dossier wordt dus aan de groep voorgelegd, en niet enkel aan de spin-off zelf, wat zorgt voor een betere kwaliteitsbewaking. PMV zit immers mee aan tafel.

De PMV wil dat werk wel doen, maar vraagt ook iets in de plaats. Zij kunnen co-investeren. De Limburgse Reconversiemaatshappij (LRM) kan dat ook voor projecten met een verband met Limburg. Dat is belangrijk om ervoor te zorgen dat ons Vlaamse innovatie-instrumentarium en het economische overheidsinstrumentarium dichter bij elkaar komen en elkaar beter ondersteunen vanuit hun eigen doelstellingen. Ik ben ervan overtuigd dat het SOFI gaat bijdragen tot de valorisatie en de transformatie van onze economie.

Het SOFI kan investeren in spin-offs onder de vorm van aandelen of converteerbare leningen. Het Vlaamse Gewest en de eventuele derde investeerders, de PMV en de LRM, verwerven in die spin-off dan een participatie. Het SOC dat het dossier heeft aangebracht, verwerft ook een participatie in de spin-off als vergoeding voor de ingebrachte intellectuele eigendom en de eventueel ingebrachte investeringsmiddelen. De rechtstreekse investeringen vanuit het SOFI bedragen ten hoogste 1 miljoen euro per spin-off over een periode van twaalf maanden.

Daarnaast hebben we op basis van een behoefte geuit in de gesprekken met de SOC's een specifiek instrument gecreëerd om via een vereenvoudigde procedure kleine bedragen vrij te maken voor de incubatie van spin-offs. Een SOC kan ervoor kiezen om een dossier verder te laten incuberen binnen zijn eigen werking, als het iets heeft dat nog niet klaar is om echt mee naar de markt te gaan, omdat er nog dingen moeten worden getoetst aan de markt en verder onderzocht. In dat geval kunnen ze middelen krijgen van het SOFI voor een maximumbedrag van 50.000 euro. Dat is voor de verdere voorbereiding, de opmaak van een businessplan, het toetsen aan de markt en het voorbereiden van de volgende stap, waarbij men naar een grotere kapitaalsparticipatie gaat. Daarvoor is er een verkorte procedure, zodat men niet te lang moet wachten.

Het fonds is ondertussen operationeel. De investeringscriteria en werkmethoden zijn vastgelegd, net als ontwerpinvesterings- en adviesnota's voor de behandeling van dossiers. Voor de opmaak en de finalisatie van de juridische documentatie over closing van dossiers werden werkafspraken gemaakt.

Er heeft al een vergadering van het investeringscomité plaatsgevonden en er is al één dossier bijna afgerond. Een tweede dossier zit er goed aan te komen. Op dit moment ramen we dat er een inventaris is van ingediende dossiers voor 3,5 tot 4 miljoen euro. Ook een tiental kleine incubatiedossiers zit in de pijplijn. We hebben voorafgaand uitvoerig overleg gehad met de SOC's en de PMV, om een juiste structurering voor het fonds te vinden, zodat het goed aansluit bij de behoeftes en verwachtingen van iedereen. Daar hebben we wel wat tijd in gestoken. Nu het is goedgekeurd, begint het goed te lopen. Ik heb het gevoel dat het wel

degelijk beantwoordt aan de behoeftes en dat er vertrouwen is bij de SOC's en de PMV om daarop in te gaan.

Er is inderdaad een advies van de VRWI om dat ook aan de universiteiten te doen. In eerste instantie is dit fonds gegroeid vanuit een specifieke analyse bij de SOC's: door het moeilijk vinden van risicokapitaal ging men over tot het inzetten van eigen werkingsmiddelen, en dat kunnen we beter anders doen. Het gaat maar over 10 miljoen euro in eerste instantie. We zullen kijken in de toekomst. In die zin willen we nu inzetten op de SOC's. Dat neemt niet weg dat we moeten kijken naar de valoriseringscapaciteiten van de universiteiten. Daar bestaat al een specifiek fonds voor, het Industrieel Onderzoeksfonds (IOF). Men kan van elkaar leren, maar laten we eerst goed focussen op de oorspronkelijke doelstelling. Als dat werkt, sluit ik mogelijkheden met de universiteiten zeker niet uit.

Het SOFI ressorteert als gewoon fonds onder de rechtspersoonlijkheid van het Vlaamse Gewest. Het beheer van de middelen is toegewezen aan de PMV, zodat het Vlaamse Gewest daarvoor geen mensen moest aanduiden of aanwerven. Er is een samenwerkings-overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en de PMV waarin die afspraken zijn vastgelegd. We hebben gecheckt dat we de ESR-neutraliteit bewaren. Daar mag u gerust in zijn. Dat was een van de randvoorwaarden om het te doen.

De opdracht van de PMV met betrekking tot de werking van de comités bestaat onder meer uit de organisatie van de samenkomsten van de comités, de deelname aan de comités en de notulering van de beslissingen. De PMV moet ook toezien op de kwaliteit van de dossiers die ter goedkeuring worden voorgelegd. Die toets hebben we ook.

Moeten we schrik hebben dat de SOC's het geld onoordeelkundig zouden beheren? Ik denk het niet. We hebben nu veel meer garanties. Vroeger besliste elk SOC zelf over de eigen middelen. Nu zitten ze samen en beoordelen mee elkaars dossiers en de PMV zit daar ook als kwaliteitsbewaker. We hebben nu veel meer garanties dat men alle aspecten van het dossier bekijkt, niet alleen de innovatiekracht, maar ook het financieel plan, het businessplan en de kans op slagen op de markt.

Er is voor de investeringscriteria een hele lijst opgesteld door de PMV. Ik kan u die laten bezorgen. Het gaat primordiaal over de normale criteria die venture capital funds en de PMV voor andere dossiers ook gebruiken.

Collega's, binnen de mogelijkheden die we hebben, hebben we toch geprobeerd om een extra mogelijkheid te creëren om dossiers naar de markt te brengen. We zullen samen zien hoe het werkt en hoe het zich op het terrein vertaalt. Dan kunnen we kijken of we moeten bijsturen of niet.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Minister, ik onderschrijf volledig uw analyse over de behoefte die bestaat bij de SOC's om met een apart participatiefonds te werken zodat ze niet langer hun spin-offs moeten financieren vanuit de werkingsmiddelen. Ik denk echter dat u het zichzelf onnodig moeilijk maakt. Dat blijkt ook gedeeltelijk uit uw antwoord.

Aan de ene kant ben ik blij dat u zegt dat het eigenlijk een vrij lichte structuur is omdat het beheer gebeurt door de PMV. Aan de andere kant is er dat co-investeringsrecht, niet alleen van de PMV maar ook van de LRM. Dat is volgens mij niet heel efficiënt. Dat betekent dat wanneer op een bepaald ogenblik een beslissing wordt genomen binnen dat SOC, dat eigenlijk een soort trekkingsrecht is waarbij ook de PMV en de LRM kunnen zeggen dat zij geïnteresseerd zijn. Zij hebben dan ook het recht te co-investeren. Daar zegt de Inspectie van Financiën, en die kritiek volg ik wel, in haar advies: "De bestuurlijke efficiëntie die erin bestaat om twee privaatrechtelijke EVA's tegelijk en in dezelfde rol ten aanzien van de SOC's en in spin-offs te positioneren is twijfelachtig."

Ik heb begrepen dat u dat zo hebt georganiseerd om de PMV voor een deel te vergoeden voor de beheerskosten. Dat betekent dat men drie analyses krijgt van eenzelfde dossier en dat de Vlaamse overheid eigenlijk investeert in één enkel bedrijf via drie kanalen, zijnde het SOC, de PMV en de LRM. Zo zie ik dat investeringsrecht: drie investeerders in één bedrijf. Nogmaals, als dat het geval zou zijn, dan onderschrijf ik in dit geval wel de kritiek van de Inspectie van Financiën dat dit bestuurlijk niet heel efficiënt is.

Er is wel degelijk een alternatief dat voor een deel ook de zorg van de heer Van den Heuvel onderschrijft, namelijk of de toewijzing van die middelen wel op een objectieve manier zal gebeuren om de eenvoudige reden dat de SOC's daar zelf in zitten, met name het gebruik van het Vinnof. Het Vinnof heeft in 2008 een bedrag van 400.000 euro geïnvesteerd in de spin-off van de SOC's, in 2009 was dat al 1,5 miljoen euro, in 2010 was dat 600.000 euro. Samen is dus al 2,5 miljoen euro vanuit het Vinnof geïnvesteerd. Een van de doelstellingen is het verstrekken van startkapitaal voor innovatieve starters. Ik ga ervan uit dat een SOC-spin-off per definitie een innovatieve starter is. Dat fonds is daar dus best voor geschikt.

De VRWI deelt die analyse. In datzelfde advies 148 zegt de VRWI dat er in het recente verleden een aantal van dergelijke constructies zijn opgesteld zoals ARKImedes, maar vooral ook het Vinnof.

Indien we die optie zouden volgen, dan is die zorg van de VRWI over het betrekken van de universiteiten opgelost. Een spin-off is een spin-off. Of het dan gaat over spin-offs van SOC's of van universiteiten doet er niet toe: ze kunnen zich gewoon wenden tot een en hetzelfde fonds.

Ik wil er ook nog op wijzen dat in het Vinnof een kapitaal zit van ongeveer 50 miljoen euro. Het ritme waarin daar was voorzien, was 5 miljoen euro per jaar. Aan dat ritme komen we de laatste jaren bijlange niet toe. Ook voor 2010 zitten we aan 2,7 miljoen euro. Dit jaar zitten we nog maar aan 1 miljoen euro. In dat fonds is er dus nog ruimte om dergelijke initiatieven te ontplooiën. Vandaar mijn vraag: is dat co-investeringsrecht bestuurlijk efficiënt? Waarom wordt niet de optie van het Vinnof genomen? Dan dekt u meteen de bezorgdheid over de objectieve analyse en de vraag vanwege de universiteiten.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Zowel het Vinnof als het SOC is een fonds. Het zijn twee rekeningen waar geld op staat voor een bepaald doel waarover afspraken zijn gemaakt. U geeft zelf aan dat het Vinnof theoretisch kan investeren in spin-offs van SOC's. We hebben echter gemerkt dat er in drie jaar 2,5 miljoen euro is geïnvesteerd terwijl wij specifiek voor de SOC's 10 miljoen euro vrijmaken voor één jaar. De SOC's zeggen behoefte te hebben aan kapitaal, maar blijkbaar lukt dat niet met het Vinnof.

Het beheer van het fonds is heel speciaal. Men kan een dossier bekijken met verschillende brillen. Men kan kijken met de bril van een kapitaalverstrekker. In dat geval laat men de criteria die zekerheid bieden over het rendement doorwegen. Als men een gemengde ploeg naar dat dossier laat kijken, waaronder mensen met veel meer kennis en inzicht in innovatie en de interpretatie daarvan, dan zal dat veeleer globaal worden benaderd. Ik vind de betrokkenheid van de SOC's daarin heel belangrijk. Zij hebben immers de kennis en de knowhow om beter in te schatten welke innovaties potentieel hebben. Zij hebben zelf ook een verantwoordelijkheid. De SOC's leggen hier hun intellectuele eigendom op tafel en willen ervoor gaan. Zij weten dat het om een beperkt bedrag gaat en moeten dan ook prioriteiten bepalen. Zij moeten dat aan hun collega's uitleggen. De PMV maakt de financiële analyse en de doorlichting van het dossier voor het beheerscomité van de SOC. Zij geven een positief advies of vragen een bijsturing. Zij kiezen dan of zij er zelf vanaf het begin bij aanwezig willen zijn.

Wij proberen de goede mix te maken van de betrokkenheid van de SOC's en de PMV, en als het over een Limburgs dossier gaat, de LRM. We leggen de link tussen de investerings-vehikels die we hebben en de strategische onderzoekscentra.

Dit is tot stand gekomen na veelvuldig overleg en aftoetsing. Ik hoop dat we de juiste manier van samenwerken hebben gevonden. We zullen die samen verder evalueren.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Minister, het is opvallend, ik deel heel veel van uw analyses, maar de conclusies die we eruit trekken, zijn altijd helemaal anders. Toen ik de inleiding van uw antwoord hoorde, toen u zei dat we een groep mensen moeten laten kijken naar het valorisatiepotentieel, verwachtte ik dat u zou zeggen “en dus het Vinnof”, maar u komt uit bij het SOC-fonds. We zullen de komende weken en maanden de werking van dat fonds inderdaad van nabij volgen.

Eén ding heb ik misschien verkeerd begrepen inzake de 10 miljoen euro. Ik heb begrepen dat het een rollend fonds is. U lijkt nu te suggereren dat het Vinnof met de 2,5 miljoen euro dat het al in spin-offs van SOC's heeft zitten, eigenlijk ondermaats presteerde, dat er een grotere kapitaalbehoefte is en dat de 10 miljoen euro dit jaar of volgend jaar wordt uitgegeven. Heb ik dat goed begrepen? *(Opmerkingen van mevrouw Ingrid Lieten)*

Het is toch niet zo dat er volgend jaar nog eens 10 miljoen euro bij komt? Het is toch een rollend fonds van 10 miljoen euro?

Minister Ingrid Lieten: Er kan altijd iets bij komen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, ik wil de minister bedanken voor de duiding, ook inzake de criteria en de werking van de cel. Ik wil duidelijk zeggen dat ik geen wantrouwen koester tegenover de houding en attitude van de SOC's, ik heb er alle vertrouwen in. U hebt nu alles duidelijk gesteld en ik kan me er ook achter scharen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

**Vraag om uitleg van de heer Robrecht Bothuyne tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over het Vlaamse innovatie-samenwerkingsverband ‘Generaties’
- 2837 (2010-2011)**

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Voorzitter, minister, mijn vraag gaat over ‘Generaties’, een project dat tot stand kwam via een beslissing van de Vlaamse Regering van 8 mei 2009 – onverdachte tijden – waarbij onderzoeksinstellingen en bedrijven samen onderzoek zouden gaan verrichten naar hernieuwbare energiebronnen en slimme energienetten.

Daarvoor werden aanzienlijke middelen uitgetrokken door de Vlaamse Regering: 9,5 miljoen euro voor het initiatief ‘Intelligente Netwerken – Smart Grids’, 8,7 miljoen euro voor het initiatief ‘infrastructuur voor fotovoltaisch onderzoek’ en 4,8 miljoen euro voor het initiatief ‘offshore windonderzoeksinfrastructuur’. Naast de middelen die de Vlaamse Regering vrijmaakte, was het de bedoeling dat ook de betrokken bedrijven bijkomende middelen zouden inbrengen.

In antwoord op eerdere vragen stelde de minister reeds dat de focus in 2010 en 2011 zou liggen bij de opstart en de opvolging van de verschillende deelprojecten. Om deze opvolging

qzz”ate verzekeren, zou er dit jaar een tussentijdse evaluatie van de diverse projecten plaatsvinden. Intussen moet de uitkomst van deze evaluaties u bekend zijn.

Verder is het zo dat terwijl de projecten met betrekking tot smart grids en offshore windonderzoeksinfrastructuur tot 2014 lopen, het project infrastructuur voor fotovoltaïsch onderzoek tot 2012 loopt. Het zou dan ook interessant zijn om te weten hoe u de toekomst van dit laatste project ziet.

Ook op Europees niveau is er een grote belangstelling voor dit soort onderzoeken, denken we maar aan het ‘European Strategic Energy Technology Plan’ (SET-plan). Het is van belang dat we hier vanuit Vlaanderen proactief op inspelen en dat we inzetten op de opportuniteiten die zich op Europees niveau aandienen.

Minister, hoe evalueert u tot op heden de performantie van de verschillende Generaties-deelonderzoeken? Welke conclusies werden er getrokken uit de tussentijdse evaluaties die in 2011 plaatsvonden? Werden de verschillende deelprojecten bijgestuurd op basis van deze evaluaties of zijn bijsturingen gepland? Hoe ziet u de toekomst van het deelonderzoek ‘fotovoltaïsch onderzoek’ dat eigenlijk op vrij korte tijd zou moeten aflopen? Op welke manier maakt het Generaties-plan gebruik van de opportuniteiten die vanuit de EU, en het SET-plan in het bijzonder, worden geboden?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Mijnheer Bothuyne, de tussentijdse evaluaties lopen inderdaad en we verwachten de rapporten tegen eind 2011 of begin 2012, een beetje afhankelijk van het moment waarop de verschillende deelprojecten zijn opgestart. Uiteraard kunnen we u daarvan op de hoogte houden. We hebben er dus nog geen conclusies uit kunnen trekken.

Het generatieproject ‘Vlaams Fotovoltaïsch Initiatief’ wordt als een strategisch infrastructuurproject beschouwd dat wel degelijk de Vlaamse innovatiebasis in het domein van fotovoltaïsch onderzoek versterkt en waarop verder gebouwd kan worden bij een Vlaamse positionering binnen het ‘European Strategic Energy Technology Plan’ of het SET-Plan.

Het deelproject ‘Infrastructuur voor fotovoltaïsch onderzoek’ is een investeringsproject, met als doel het faciliteren van het onderzoek. Het aflopen van dit investeringsproject is dus geen eindpunt, integendeel het is een beginpunt. Intussen wordt de al opgebouwde infrastructuur, nog voor het einde van het investeringsproject al ingezet voor onderzoeksdoeleinden. Het onderzoek zelf wordt niet gefinancierd via het Generaties-project en is dus niet afhankelijk van de timing ervan. Generaties wordt gebruikt voor de investeringen, maar voor de onderzoeken zelf zijn er andere financieringen.

De voorstellen van de Generaties-projecten, zoals ze ook werden ingediend bij de Vlaamse Regering in 2008, gingen expliciet uit van de in het SET-Plan voorgestelde ‘roadmaps’ voor de betrokken technologiegebieden. In 2010 werd in opdracht van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) een studie uitgevoerd met betrekking tot de Europese opportuniteiten in het kader van het SET-Plan voor de energietechnologiesector in Vlaanderen. Daarbij werd een eerste analyse gemaakt van de technologiesterken in Vlaanderen met een betekenisvol economisch doorbraakpotentieel binnen het domein van de hernieuwbare energie en intelligente netwerken.

Ook werd onderzocht hoe strategisch kan worden ingespeeld op en hoe deelgenomen kan worden aan de technologiespecifieke onderzoeks- en demonstratieprogramma’s van de Europese Industriële Initiatieven van het SET-Plan. Deze analyse werd uitgevoerd in nauwe samenwerking met de belangrijkste stakeholders uit het energietechnologiedomein in Vlaanderen, inclusief de Vlaamse Innovatiesamenwerkingsverbanden Generaties en Smart Grids Flanders. Het eindrapport van de studieopdracht werd volledig onderschreven door deze innovatieplatformen.

In navolging van de EWI-studieopdracht hebben een aantal stakeholders uit de Vlaamse energietechnologiesector, hierin gesteund door de innovatieplatformen Generaties en Smart Grids Flanders, zich geëngageerd om deze strategische oefening verder te verfijnen. Hiermee willen ze een gefundeerde aanzet en insteek geven voor de strategische innovatieagenda voor de middellange termijn voor het innovatieknooppunt 'Groene energie'. Dit werd ook vermeld in de conceptnota. Het Europese SET-Plan zal richtinggevend zijn bij het uittekenen van deze innovatieagenda. De innovatieregiegroep van dit innovatieknooppunt zal binnenkort worden opgericht.

Een interessante bevinding uit de EWI-studieopdracht was dat de Generaties-projecten in de domeinen Smart Grids, fotovoltaïsch onderzoek en windonderzoeksinfrastructuur als strategische innovatie- en demonstratieprojecten kunnen worden beschouwd die de Vlaamse innovatiebasis verstevigen en waarop ook verder nieuwe projecten in het kader van het SET-Plan kunnen worden geënt. De Europese Commissie erkent het SET-Plan als de Europese strategie voor energietechnologie in Europa en ondersteunt de implementatie ervan via haar bestaande financieringskanalen, onder andere via het zevende kaderprogramma 'energie-werkprogramma'. Vlaanderen heeft er dus alle belang bij om de Vlaamse innovatieagenda verder af te stemmen op het Europese SET-Plan, omdat dit plan bepalend is voor de toekomstige succesratio in het zevende kaderprogramma en in de opvolger 'Horizon 2020'.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik begrijp dat de evaluatierapporten een klein beetje vertraging hebben opgelopen en over enkele maanden klaar zullen zijn.

Wat het fotovoltaïsch onderzoek betreft, en eigenlijk ook wat de andere projecten betreft, hebt u eigenlijk al een eerste positieve evaluatie. Er moet op verder gebouwd worden. De vraag is met welke actoren dat zal zijn. Zal het geheel van Generaties dan worden gestuurd door de op te richten innovatieregiegroep of zijn er andere kanalen die zullen worden geactiveerd? Zeker wat de financiering betreft, is het natuurlijk niet onbelangrijk dat we de actoren op het terrein een uitzicht kunnen bieden op concrete middelen waarmee ze verder kunnen werken. Is er in een nieuwe Vlaamse financiering voorzien om het onderzoek dat nu moet worden opgezet, na het investeringsproject, verder te ondersteunen of komen de middelen volledig van private of andere kanalen?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: De innovatieregiegroep zal nooit sturen. Die zal een road map uittekenen of een langetermijnplanning opstellen. De actoren zelf moeten daar dan elementen uitkiezen, die omzetten in projecten en die dan via bestaande kanalen – in de eerste plaats het IWT – proberen te financieren. Het IWT heeft voor 2011 extra middelen gekregen, en zal die ook voor 2012 krijgen. De Vlaamse Regering kiest voor toegepast onderzoek. Dat is een prioriteit. Er zijn veel mogelijkheden, en via de bestaande platformen kan men de juiste mensen daartoe samenbrengen.

De heer Robrecht Bothuyne: De uitdaging zal zijn om snel op de opportuniteiten in te spelen. Kunt u ons de studie over de opportuniteiten bezorgen?

Minister Ingrid Lieten: Zeker.

De voorzitter: De studie zal aan alle commissieleden worden bezorgd.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Robrecht Bothuyne tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over risicokapitaalfinanciering - 48 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

De heer Robrecht Bothuyne: Voorzitter, minister, collega's, risicokapitaalfinanciering is belangrijk voor de financiering van jonge, snelgroeiende ondernemingen. Precies daarom nam de Vlaamse Regering een aantal initiatieven, zoals ARKImedes en Vinnof.

Inmiddels is een evaluatie gemaakt, in opdracht van het Steunpunt Ondernemen. De resultaten zijn vrij opmerkelijk. De portefeuille van ARKIV-fondsen en van Vinnof bevatten een evenwichtige mix van ondernemingen uit hoog-, midden- en laagtechnologische sectoren. De ondernemingen zijn over het algemeen risicogevoelig, wat ook logisch is. Het falingspercentage van de ondernemingen waarin ARKIV-fondsen of Vinnof investeren, ligt hoger dan van ondernemingen zonder risicokapitaalfinanciering: 12 procent tegenover 3 procent. ARKIV-fondsen en Vinnof investeren dus in meer risicovolle ondernemingen.

De ondernemingen die financiering ontvangen, gebruiken die in de eerste plaats om te investeren, en niet enkel als buffer om negatieve kasstromen op te vangen. Vinnof-ondernemingen worden – nog meer dan ARKIV-ondernemingen – gekenmerkt door een sterke groei in immateriële activa. Ze hebben ook meer patentaanvragen ingediend dan ARKIV-ondernemingen. Twee jaar na de investering heeft 56 procent van alle Vinnof-ondernemingen gemiddeld twee patentaanvragen ingediend. Bij de ARKIV-ondernemingen heeft ongeveer 33 procent gemiddeld 1,6 aanvragen ingediend. Vooral Vinnof blijkt dus een belangrijke stimulator van innovatie in Vlaanderen.

Uit de analyse blijkt ook dat er een sterke positieve relatie is tussen het verkrijgen van Vinnof- of ARKIV-financiering en tewerkstelling. Over 2 jaar stijgt de tewerkstelling bij de Vinnof-ondernemingen gemiddeld van 2 naar 8 werknemers. Bij de ARKIV-ondernemingen stijgt de tewerkstelling over dezelfde periode van 9 tot maar liefst 24 werknemers. De sterke jaarlijkse groei van het aantal personeelsleden zorgt ervoor dat zowel ARKIV- als Vinnof-ondernemingen na 2 jaar gemiddeld meer mensen tewerkstellen dan gelijkaardige ondernemingen zonder risicokapitaal.

Tot zover het goede nieuws. De sterke groei in investeringen en tewerkstelling vertaalt zich echter veel minder in een stijgende omzet en toegevoegde waarde. De gerealiseerde omzet is bij ARKIV-ondernemingen gemiddeld hoger dan bij de referentiegroep, maar de gemiddelde omzet per werknemer is ongeveer drie keer lager. Ook Vinnof-ondernemingen realiseren veel minder omzet per werknemer dan de referentiegroep. Een lagere toegevoegde waarde bij een stijgend personeelsbestand leidt ertoe dat ARKIV- en Vinnof-ondernemingen doorgaans een negatieve cashflow hebben en verlieslatend zijn. Opmerkelijk hierbij is het onderscheid tussen ARKIV- en Vinnof-ondernemingen. Bij ARKIV-ondernemingen worden de negatieve kasstromen en het verlies steeds groter, terwijl bij Vinnof-ondernemingen de negatieve kasstromen omgebogen worden naar positieve waarden en het verlies na twee jaar wordt teruggedrongen. De ondernemingen uit de referentiegroep daarentegen hebben positieve cashflows en maken een beperkte winst.

Tot slot werd geanalyseerd in welke mate de ondernemingen vervolgfianciering kunnen aantrekken. Wegens de negatieve resultaten is externe vervolgfianciering voor ARKIV- en Vinnof-ondernemingen noodzakelijk. De initiële investering staat Vinnof-ondernemingen toe om ongeveer twee jaar te overbruggen. Sommige ARKIV-ondernemingen slagen daar niet in, en hebben al na één jaar extra financiering nodig. Hoewel de meeste ondernemingen ook na de initiële ARKIV- of Vinnof-investering geen bancaire schulden maken, slaagt slechts een beperkt aantal – 18 procent – erin om extra middelen aan te trekken.

De resultaten van dit onderzoek hebben verstrekende implicaties. ARKImedes en Vinnof investeren in startende of jonge innovatieve ondernemingen of groeiondernemingen die extra arbeidsplaatsen creëren. Die doelstellingen worden gerealiseerd. Maar veel van de ondersteunde ondernemingen – 84 procent – zijn twee jaar na de investering nog steeds verlieslatend; doorgaans laten ze zelfs negatieve cashflows optekenen. Zij blijven volledig afhankelijk van externe financiering, hetzij via banken, hetzij via andere risicokapitaalverschaffers. Wordt de geldkraan dichtgedraaid, dan zullen de meeste niet overleven en worden de gemaakte inspanningen voor innovatie en tewerkstelling tenietgedaan.

De vraag rijst wanneer deze ondernemingen in staat zullen zijn om zelf hun groei te financieren. Bij Vinnof-ondernemingen wordt de cashflow na twee jaar positief en is het verlies sterk teruggedrongen. Die evolutie is hoopgevend. Bij de ARKIV-ondernemingen daarentegen wordt de situatie steeds erger en groeit de nood aan externe financiering. Aangezien Vinnof- en ARKIV-fondsen beperkt zijn in hun capaciteit om vervolgfianciering aan te bieden, is het dus cruciaal dat deze ondernemingen voldoende maturiteit ontwikkelen in de eerste twee tot drie jaar na de initiële investering. Dat moet toestaan om middelen van andere financiers aan te trekken. De analyse toont aan dat de terbeschikkingstelling van initiële financiering slechts een eerste stap is in het financieringstraject van innovatieve ondernemingen. Voldoende opvolgfianciering is minstens even cruciaal om gezonde ondernemingen te ontwikkelen die op lange termijn welvaart in Vlaanderen blijven creëren. Die opvolgfianciering moet voldoende substantieel zijn om de grote verliezen en negatieve cashflows van groeigerichte ondernemingen op te vangen.

Minister, hoe reageert u op de resultaten van het onderzoek? Onderschrijft u de conclusies? Welke beleidsconclusies trekt u? Zult u de werking van Vinnof en ARKImedes bijsturen? Zo ja, hoe? De beschikbaarheid van vervolgfianciering is vooral voor de ARKIV-ondernemingen levensnoodzakelijk. Hoe zal deze financiering gegarandeerd worden? Is dit een opdracht voor de ARKIV's? Of ziet u andere mogelijkheden? Hoe worden de betrokken ondernemingen begeleid? Vervult PMV haar rol? Is er voor andere actoren een rol weggelegd? In uw beleidsbrief zei u te willen nagaan hoe Vinnof performanter en meer 'entrepreneurial' kan worden gemaakt. Daarbij denkt u aan coaching, management-ondersteuning, een grotere lokale aanwezigheid en meer sectorspecialisatie. Heeft dit positieve voornemen ondertussen geresulteerd in een concreet beleid? Ondertussen is ARKImedes II gelanceerd. Hoever staat ARKImedes II en welke lessen zijn er getrokken uit de evaluatie van ARKImedes I?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, collega's, Vinnof en de ARKIV's zijn inderdaad belangrijke stimulators van innovatie in Vlaanderen. De conclusie dat vervolgfiancieringen noodzakelijk zijn, is evident. Niet alleen Vinnof, maar ook heel wat ARKIV's investeren dikwijls in hoogtechnologische innovaties. Die vragen in de beginfase veel kapitaal, en het duurt vooraleer zij kunnen worden gevaloriseerd. Vinnof en het merendeel van de ARKIV's zijn niet opgericht om dit traject alleen te doen. De financiering van dergelijke ondernemingen gebeurt dan ook in fasen, waarbij het risico in de tijd gradueel afneemt. Vinnof en sommige ARKIV's zijn opgericht om starters tot een punt te brengen waar privéinvesteerders of grote fondsen durven te co-investeren. Dat gebeurt dikwijls op een ogenblik dat er nog negatieve cashflows worden gerealiseerd, omdat de commercialisatie van de innovatie pas in een latere fase is gepland.

Zult u de werking van Vinnof en/of ARKImedes bijsturen? Om waarde te kunnen capteren en de fondsen minstens rollend te kunnen houden, is het nodig dat ook in de vervolgrondes mee kan worden geïnvesteerd. Gebeurt dit niet, loopt men het risico om, zelfs bij een goede investering, te verwateren en zijn rechten te verliezen, zodat uiteindelijk niet het volledige potentieel eruit wordt gehaald. Gezien de aanzienlijke kans op falen van bedrijven zeker in de vroege fase, is het bij een fonds zoals het Vinnof noodzakelijk om de meerwaarde van de

goede dossiers te kunnen ontvangen, om de minwaarde van de andere te neutraliseren en effectief van een rollend fonds te kunnen spreken.

Daarom is het belangrijk dat Vinnof en, indien nodig, ook andere instrumenten van de PMV voldoende middelen ter beschikking kunnen stellen voor vervolginvesteringen in beloftevolle dossiers. Op die manier kan de PMV niet alleen bijdragen aan de valorisatie van innovatie, maar de meerwaarden ook optimaal ontvangen, zodat die vrijgekomen middelen opnieuw geïnvesteerd kunnen worden in nieuwe en jonge dossiers.

In het kader van de oprichting en operationalisering van het tweede ARKimedes-Fonds werd een analyse gemaakt van de eerste ARKimedesregeling en werden de nodige aandachtspunten meegenomen in de nieuwe overeenkomsten met de ARKIV's.

De beschikbaarheid van vervolffinanciering is levensnoodzakelijk, zegt u terecht. Hoe zal die worden gegarandeerd? In de businessplannen die elke ARKIV opmaakt met het oog op initiële erkenning door ARKimedes en nadien bij de opvolging, wordt telkens een significant gedeelte van de ter beschikking gestelde middelen apart gereserveerd voor vervolginvesteringen. Men moet van bij het begin aangeven welke strategie men daarvoor heeft.

De ARKIV's mogen enkel tijdens de eerste vijf levensjaren investeren in nieuwe dossiers, om te zorgen dat er ook exits komen, men niet te lang blijft zitten en zijn rol blijft spelen. Vervolginvesteringen in bestaande deelondernemingen blijven mogelijk tijdens de hele duurtijd van de ARKIV's. Dat is het evenwicht. Circa 44 procent van alle door de ARKIV's gebudgetteerde investeringen betreffen vervolginvesteringen.

Hoe zit het met de begeleiding? Vinnof is vaak de eerste partij met wie de starters in contact komen. Vinnof is dan ook de eerste partij die de starters introduceert in de mechanismen en spelregels van venture capital. Het businessplan wordt door het team sterk op de proef gesteld en de ondernemers krijgen advies in verband met mogelijke subsidietrajecten en andere financieringsbronnen. Vinnof verzorgt introducties bij andere co-investeerders. Wanneer Vinnof in een onderneming investeert, vraagt het vaak een waarnemer of bestuurder in de raad van bestuur. Vanuit die functie denkt Vinnof mee na over de strategische opties van de onderneming. Vinnof is ook betrokken bij de organisatie van vervolffinancieringen. Dan moet het businessplan worden bijgestuurd en moeten er fondsen worden gecontacteerd. Daar biedt Vinnof een meerwaarde.

Bij de ARKIV's hangt de mate van begeleiding af van de graad van maturiteit van de portefeuilleonderneming. Gemiddeld gezien zullen ARKIV's in een iets latere levensfase van een onderneming instappen, waarbij op dat ogenblik de begeleiding iets minder intens dient te gebeuren. Toch ligt een toegevoegde waarde van investeringsfondsen zoals de ARKIV's nog steeds in de juiste begeleiding van ondernemingen waarin ze investeren. Daar ben ik voor 100 procent van overtuigd. Dat is een blijvend aandachtspunt, dat we permanent moeten benadrukken.

In de beleidsbrief hebben we dat inderdaad ook benadrukt. Vinnof richt zich nu al op drie speerpunt domeinen: ICT, cleantech en levenswetenschappen. Hierdoor heeft Vinnof in deze domeinen toch wel expertise opgebouwd en zijn netwerk uitgebreid en versterkt. Zo worden de minder goede dossiers sneller onderscheiden van goede investeringen, waarin men meer aandacht en knowhow investeert.

Daarenboven wordt binnen de PMV de wisselwerking tussen Vinnof en de andere investeringsteams van de PMV gestimuleerd. Daar sta ik zelf heel hard achter. Dat moet men op het terrein waarmaken, binnen het management van de PMV. We hebben toch het gevoel dat dat leidt tot positieve synergieën in beide richtingen. Daarnaast schakelt de PMV meer externe experts in, om de nodige coaching en ondersteuning te bieden aan de betrokken ondernemers. Het is een goede zaak dat men daaraan aandacht besteedt en extern, al is het tijdelijk, de juiste expertise inhuurt om die coaching te doen.

Tot slot werd op mijn initiatief een workshop tussen de PMV en de verschillende innovatiecentra georganiseerd, om te kijken hoe men Vinnof dichter bij de lokale investeerders kan brengen en hoe de innovatiecentra daarin een bemiddelende rol kunnen spelen. Dat zijn allemaal initiatieven. Op die weg moeten we verder.

Vanaf midden september 2010 konden kandidaat-ARKIV's gedurende drie maanden een aanvraag tot erkenning indienen in het kader van het tweede ARKImedes-Fonds. In totaal ontving ARKImedes Management twintig aanvraagdossiers die samen 400 miljoen euro beoogden. Na grondige analyse van de verschillende aanvraagdossiers ging de raad van bestuur van ARKImedes Management over tot de erkenning van tien ARKIV's. Daarvan zijn er ondertussen vier opgericht. Dat is de stand van zaken. Die vier zijn Vesalius Biocapital II, Gimv Arkiv Tech Fund II, Hummingbird en KMOFIN 2.

Bij de voorbereiding van ARKImedes II heb ik in samenwerking met ARKImedes Management het eerste ARKImedes-Fonds uitgebreid laten evalueren. Deze evaluatie leverde een hele lijst van aandachts- en leerpunten op. Bij de operationalisering van ARKImedes II werd hiermee rekening gehouden.

Ik overloop even die aandachtspunten. De beheersvergoeding van de ARKIV's wordt tijdens de investeringsperiode variabel gemaakt naargelang de investeringsrealisaties ten opzichte van het investeringsbudget. De sleutelpersonen van de ARKIV's moeten zich ertoe verbinden voldoende beschikbaar te zijn voor de ARKIV. Indien dit niet wordt gerespecteerd, kan de beheersovereenkomst worden beëindigd. De mogelijkheid wordt ingebouwd om de looptijd van de ARKIV te verlengen indien exits uit de investeringen niet aangewezen zijn wegens een laagconjunctuur in die sector. Er wordt een correcte verhouding gevraagd tussen initiële investeringen en vervolginvesteringen, waarbij een verhouding van 55 procent op 45 procent het uitgangspunt is en een goed evenwicht zou zijn.

De samenwerking met de ARKIV kan worden stopgezet in geval van inbreuken op de ARK-regelgeving, bij aanhoudende ondermaatse prestaties, bij zwak en onprofessioneel beheer of als zou blijken dat de ARKIV op de einddatum de oorspronkelijke kapitaalinvestering van zijn investeerders niet meer volledig zal kunnen terugbetalen. Er wordt bepaald dat de beheerder van een ARKIV geen nieuw fonds mag opstarten gericht op dezelfde doelgroep tot na de beëindiging van de investeringsperiode van de ARKIV, tenzij mits goedkeuring door ARKImedes. De kapitaalstortingen naar de ARKIV's worden beperkt tot wat echt nodig is voor investeringen, kostendekking en betaling van de beheersvergoeding. De inkomsten uit exits door de ARKIV's worden vanaf een bepaald bedrag verplicht uitgekeerd aan de aandeelhouders en kunnen niet langer op de balans van de ARKIV blijven staan.

Er wordt maximaal gestreefd naar uniformiteit van de overeenkomsten tussen ARKImedes en de ARKIV's. Indien zou blijken uit de jaarlijkse update van het investeringsplan van een ARKIV dat er te veel middelen gealloceerd werden, bestaat de mogelijkheid om een kapitaalvermindering door te voeren. ARKImedes kan een bestuurder en een waarnemer afvaardigen in de raad van bestuur van de ARKIV. ARKImedes heeft via haar bestuurder steeds een blokkeringsrecht voor bepaalde sleutelbeslissingen. Er worden bepalingen opgenomen om de ARKIV's aan te zetten tot fasering van hun investeringen volgens bepaalde gedefinieerde mijlpalen. De beheerders worden verplicht om in persberichten de naam van de ARKIV expliciet te vermelden. Die aanbevelingen zijn daaruit gekomen en ze zijn meegenomen in de samenwerkingsovereenkomst.

De heer Robrecht Bothuyne: Dank u voor het uitgebreide antwoord, minister, op weliswaar een uitgebreide vraag. Wat betreft ARKImedes en Vinnof, zijn er aanzienlijke verschillen tussen de resultaten van de diverse ondernemingen. Over de oorzaken van die verschillen hebt u niet echt een appreciatie gegeven. Lig dat aan het profiel of eerder aan de begeleiding en de manier waarop de fondsen zich opstellen ten opzichte van de ondernemingen waarin is geïnvesteerd?

Wat ARKImedes II betreft, begrijp ik dat er een evaluatie is geweest waaruit een aantal lessen zijn getrokken. U zei dat bij ARKImedes I 74 procent van de middelen naar vervolginvesteringen is gegaan.

U zegt dat ARKImedes een bestuurder in elke ARKIV kan afvaardigen. Ik begrijp daaruit dat ARKImedes dat niet per definitie doet.

Minister Ingrid Lieten: ARKImedes doet dat inderdaad niet per definitie, maar beslist zelf waar dat nuttig en zinvol is. Ik heb daarover geen stand van zaken meegebracht maar ik kan u daar wel van op de hoogte houden.

De heer Robrecht Bothuyne: Het zou mooi zijn indien u een overzicht kon bieden van de kandidaat-ARKIV's en van de tien kandidaten die in aanmerking zijn genomen. Het zou ook wel interessant zijn een evaluatie van ARKImedes I te ontvangen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de invulling van het actieplan exacte wetenschappen en techniek - 2865 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Minister, op 14 september organiseerde minister van Onderwijs Smet een ViA-rondetafel 'Techniek, wetenschappen en beroepsgerichte opleidingen'.

Tijdens deze rondetafel stelden de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI) de adviezen voor die zij afleverden op vraag van het Vlaams Parlement. Er kwamen ook mensen van het Nederlandse Platform Bètatechniek praten over hun ervaringen.

De meer dan 100 ingeschrevenen, vertegenwoordigers van de sociale partners, het bedrijfsleven, het onderwijs en de diverse overheden, kregen de kans hun mening te geven. Ook minister Smet was daarbij aanwezig.

Er zijn een aantal vragen gesteld die eigenlijk onder uw bevoegdheid vallen. Een van de vragen was een actieplan te maken. We hebben van u gehoord dat dat actieplan momenteel in de maak is.

De heer Hans Corstjens, die sprak namens het Platform Bètatechniek, benadrukte de noodzaak om alle inspanningen die nu nogal gespreid verlopen, te bundelen en via dat platform te laten verlopen. De individuele ministers, zij het van onderwijs, economie, innovatie of wetenschapscommunicatie, moeten dan ook geen parallelcircuit organiseren door eigen initiatieven te lanceren naast de werking van dat platform.

Terwijl het actieplan volop wordt opgemaakt, bestaan er ook initiatieven waarvan de ondersteuning vanuit de Vlaamse overheid op korte termijn afloopt. De ondersteuning van de expertisecellen wetenschapscommunicatie bijvoorbeeld, loopt eind dit jaar af. Hoe ziet u de continuïteit van deze initiatieven?

Tot slot was er nog een opmerking over het belang van de media. Die discussie werd door minister Smet zelf aangewakkerd.

Minister, zullen alle initiatieven over wetenschapscommunicatie worden gebundeld om parallelle circuits te vermijden? Op welke manier zult u inspelen op de aflopende ondersteuningsopdracht van de expertisecellen? Zijn ook ambtenaren van het beleidsdomein

Media betrokken bij de opmaak van het nieuwe interministeriële actieplan? Zullen er middelen vanuit wetenschapscommunicatie ter beschikking worden gesteld om nieuwe initiatieven in het beleidsdomein Media over wetenschapscommunicatie mogelijk te maken?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, dames en heren, het wetenschapscommunicatiebeleid heeft twee grote doelstellingen. Enerzijds willen we het maatschappelijke draagvlak voor wetenschap en innovatie versterken en anderzijds willen we de interesse van jongeren voor wetenschappen, techniek en innovatie stimuleren, zodat meer jongeren wetenschappelijke of technische studie- en beroepsrichtingen kiezen.

Dat dit beleid zijn vruchten afwerpt, weliswaar nog niet voldoende, maar er is toch al een positieve tendens, blijkt ook nu weer door de grote stijging van het aantal eerstegeneratie-studenten industrieel ingenieur. We zullen echter vooral moeten blijven werken aan het onderzoek naar hoe de samenwerking met het beleidsdomein Onderwijs tot stand kan worden gebracht of kan worden versterkt. We moeten ons daarbij vooral richten op initiatieven die gericht zijn op deze tweede doelstelling, het verhogen van de instroom. Het zijn enkel deze initiatieven die kunnen passen in het nieuwe actieplan.

Momenteel is er een interdepartementale werkgroep bezig om samen een geïntegreerd actieplan op te stellen. Deze werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de beleidsdomeinen Onderwijs, Economie, Wetenschap en Innovatie en Werk. Ook de VDAB wordt hierbij betrokken. Daarnaast zal de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie een kortdurende studieopdracht van zes maanden uitbesteden voor de wetenschappelijk onderbouwde invulling van dit geïntegreerde actieplan.

Met de vijf expertisecellen wetenschapscommunicatie bestaat er een vierjarige kaderovereenkomst die afloopt op 31 december van dit jaar. Zoals gebruikelijk is voorzien in in een grondige evaluatie over de gehele periode. Deze evaluatie is momenteel aan de gang en zal begin november 2011 afgerond zijn. Na oplevering van het evaluatierapport zal er op basis van de aanbevelingen een nieuwe overeenkomst opgemaakt worden. Mocht deze overeenkomst niet klaar zijn op 1 januari 2012, dan zal de bestaande overeenkomst automatisch met één jaar verlengd worden. We proberen de timing natuurlijk te halen. De expertisecellen zijn op de hoogte van deze werkwijze.

Tot op heden zijn er geen ambtenaren van het beleidsdomein Media betrokken bij de opmaak van dit actieplan, maar ik neem dit zeker mee. Ik kan u ook al vertellen dat ik in de beheersovereenkomst met de VRT een passage heb opgenomen waarin staat dat de VRT moet bijdragen aan het beleid inzake wetenschapscommunicatie. We hebben daar dus in een hefboom voorzien, maar ik zal zeker bekijken hoe we de betrokkenheid van Media kunnen verhogen.

Net zoals het beleidsdomein Onderwijs een voor de hand liggende partner is voor samenwerking op het vlak van de verhoging van de instroom van jongeren, is het beleidsdomein Media zeker ook een aangewezen partner, ook voor de andere doelstellingen inzake het vergroten van het maatschappelijke draagvlak voor wetenschap. Dit geldt trouwens ook voor het beleidsdomein Cultuur.

Wat Media betreft, gebeuren de kennisdeling en het uitwisselen van expertise zowel op vraag van Wetenschapscommunicatie als op vraag van Media en Cultuur, daar is dus wel al een samenwerking. Dit hoeft echter niet altijd te betekenen dat er vanuit die verschillende hoeken ook in financiële middelen wordt voorzien. Dat is trouwens niet mogelijk met het beperkte budget dat voor Wetenschapscommunicatie beschikbaar is. De VRT bijvoorbeeld besteedt vanuit haar basisopdracht wel steeds meer aandacht aan dergelijke programma's. We hebben daar in de beheersovereenkomst ook de nadruk op gelegd. De wetenschapspopulariserende reeks 'Alles voor de Wetenschap' of ook het korte en ludieke intermezzo van wetenschappers in 'Man bijt hond' zijn een paar illustraties die aangeven dat een zinvolle samenwerking

mogelijk is en een grote impact kan hebben, zonder dat daarvoor extra budgetten moeten worden vrijgemaakt.

Kort gezegd, we zullen verder inzetten op die samenwerking. Het is zeker een van mijn prioriteiten.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Minister, inzake het nieuwe actieplan heb ik begrepen dat de bundeling er komt en dat die heel breed wordt opgezet. Maar waar staan we vandaag? Bevinden we ons nog altijd in een eerste fase of schiet het op? Wat is de timing van het actieplan? Zie u dat op korte termijn nog landen?

Belangrijk hierbij is dat we de resolutie hierover kamerbreed hebben goedgekeurd. Wat is de betrokkenheid van het parlement? Kunnen we als klankbord functioneren, want dat lijkt me heel nuttig.

Minister Ingrid Lieten: Ik vind dat een goede suggestie. Ik zal samen met minister Smet bekijken hoe we de betrokkenheid van het parlement kunnen garanderen. Ik zal u op de hoogte brengen van het stappenplan en de verdere timing.

De heer Koen Van den Heuvel: Wat zal er op heel korte termijn gebeuren? Wellicht kunnen we nog geen grote doorbraken verwachten?

Minister Ingrid Lieten: Ik ben er nu niet van op de hoogte hoe ver we nu staan en hoeveel tijd men nog nodig heeft, maar ik zal dit opvragen en ik zal het u ook bezorgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■